

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 168 ◆ П'ятниця, 30 серпня 1991 року ◆

Ціна 5 коп.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

28—29 серпня в Києві відбулася робоча зустріч державних делегацій РРФСР і України у складі:

з РРФСР: О. Рудніков — віце-президент РРФСР; В. Лукін — голова комітету з міжнародних справ Верховної Ради РРФСР; С. Сташівич — державний радник РРФСР; Ф. Шелов-Наволодав — голова підкомітету з міжреспубліканських стосунків Верховної Ради РРФСР; Г. Якович — голова Ради Центру економічних та політичних досліджень; А. Колосовський — заступник міністра закордонних справ РРФСР; О. Царегородцев — керівник секретаріату віце-президента РРФСР; В. Аврєчев — експерт Верховної Ради РРФСР.

з України: Л. Крачук — Голова Верховної Ради України; К. Масин — Перший віце-прем'єр-міністр Кабінету міністрів України; А. Зленко — міністр закордонних справ України; члени Президії Верховної Ради України: В. Дурдинець, В. Сатухин, О. Кеміць, Д. Павлишин, В. Пилипчук, А. Чапурний, І. Юхновський, І. Драм — голова Руху; експерти: В. Васильєв, Л. Лук'яненко, О. Мороз, В. Філенко, В. Чорнобів.

У зустрічі взяла участь делегація Верховної Ради СРСР у складі народних депутатів СРСР: Ю. Рикова, С. Рабченка, А. Собчак, Ю. Щербак.

У ході переговорів були проаналізовані умови, ділові обставини, делегати України ознайомили делегацію РРФСР і Верховної Ради СРСР з прибіганням Верховною Радою України актом проголошення незалежності України.

У результаті робочої зустрічі прийнято номінальне, текст якого публікується.

Прес-центр Верховної Ради України.

[Матеріали про переговори читайте на 2—3-й сторінці]

ЗВЕРНЕННЯ

ДО ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ВСІХ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ

Верховна Рада України 24 серпня 1991 р. прийняла історичний документ — Акт проголошення незалежності України. Відтепер наша республіка — незалежна демократична держава.

На її території проживає більше як 110 національностей, серед них росіяни, євреї, білоруси, молдаване, поляки, болгарини, укрїнці, німці, татари, румунини, греки, гагаузи та інші. Разом з українцями вони складають п'ятдесятідовимільйонний народ України.

В попередні роки проводилися політика гноблення, духовного життя нації їх мов і культури. Ми заклали важкі деформації і винищення свавільні і беззаконні в національному бутті народів. Цей гіркий час ми переживали разом без чвар і в злагоді.

Віднини наступає нова доба в розвитку міжнаціональних відносин в Україні. Президія Верховної Ради республіки бере на себе відповідальність, що проголошення незалежності України ніякою мірою не призведе до порушення прав людей будь-яких національностей.

Незалежна Україна як правова демократична держава, керуючись загальноюзнаними міжнародними і принципами міжнародного права в національній сфері. Денларцією про державний суверенітет України, забезпечити рівні політичні, економічні і соціальні права всіх громадян, повну свободу розвитку всіх національних мов і культур.

Президія Верховної Ради України.

Р ОБОЧА зустріч Голови Верховної Ради України з командуючими військовими округів і Черноморського Флоту, командуючими військовими з'єднаннями, центральним підпорядкуванням, начальниками внутрішніх прикордонних і залізничних військ, які дислокуються на території республіки, відбулася 29 серпня цього року.

Голова Верховної Ради розповів про роботу позачергової сесії Верховної Ради України, характер і важливість узагальнюючої сесії документів, законів і постанов про військові формування на Україні. Відбувся обмін думками щодо практичних підходів до військового будівництва в республіці, створення Міністерства оборони України, захисту суверенітету нашої держави як у мирний, так і у воєнний час.

К М Ю Н І К Е

ПРО ПЕРЕГОВИРІ МІЖ ДЕЛЕГАЦІЯМИ РОСІЙСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ ФЕДЕРАТИВНОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ І УКРАЇНИ ЗА УЧАСТЮ ДЕЛЕГАЦІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ РСР

ГОЛОС України

Заснованим —
Верховною Радою
України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 132047

Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Принимальня —

44-92-11

Відповідальний

секретар —

44-72-83

Зведення кореспондентів
44-34-43, 32-67-34
(телефакс)

ВІДБІЛІ:

парламентський —

44-84-52

44-83-64

літєрі — 44-92 05

44-79-81

економіка — 44-80-07

44-84-85

аргументи — 44-84-18

44-84-18

міжнародний — 44-84-28

44-84-28

оцінює здоров'я — 44-84-05

44-84-05

соціальні питання — 44-84-05

44-84-05

екологія — 44-84-19

44-84-19

культури — 44-84-06

44-84-06

спорт — 44-84-06

44-84-06

інформаційні — 44-84-13

44-84-13

Телорі Україн — 44-84-02

44-84-02

вісник новин — 44-84-52

44-84-52

реклама — 44-84-44

44-84-44

бухгалтерія — 44-84-90

44-84-90

Рухомі не повертаються

Індекс 60955

Тираж 135.000

Переплатити ціну на рік

19 руб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень

У суботу виходить 2 сторінки

В п'ятницю з суботою

на 16 сторінках

У результаті ліквідації державного леворозу в РСР виникла нова політична ситуація, що відкрила можливість дискретно диморфно розв'язати суверенні права республіки. Беручи до уваги факт відставки Кабінету міністрів РСР і нездатності союзних державних структур забезпечити життєві інтереси народів, визнаючи невідомі права держави і Російської Федерації на державну незалежність, підтверджуючи свою вірність Договору між РРФСР і Україною від 19 листопада 1990 року, сторони погодилися на таке:

1. Зайнявши спільні дії з метою надолуження економічної дезінтеграції союзної держави, неможливо уявити, що на перехідний період для підтримання систем

життєзабезпечення населення і функціонування економіки доцільним є створення часової міжнародної структури з участю заінтересованих держав — суб'єктів кошикової Союзу РСР незалежно від їхнього статусу на представницьких першорядних засадах.

2. Звернувшись до держав — суб'єктів колишнього Союзу РСР, незалежно від їхнього статусу, з пропозицією негайно приступити до підготовки підписання економічної угоди між ними.

3. Підтвердити особливу значимість воєнно-стратегічних проблем, внаслідок чого необхідно здійснити реформу Збройних Сил РСР і створити систему колективної безпеки. Не прийнявши економічних і військових стратегічних питань.

4. У перехідний період

унимати без попередніх консультацій, які зачіпають взаємні інтереси сторін.

5. Підтвердити замірнені достоянням Договором від 19 листопада 1990 року статті 2 і 6 про права громадян і територіальні цілісність сторін.

6. Наголосити на рішучості, з іншими державами — суб'єктами колишнього Союзу держави продовжувати демократичні переговори, проводячи своєрідному політику радичальних економічних реформ.

7. Підтвердити свою відданість зобов'язанням Союзу

РСР у міжнародних відносинах, вочередний уклад контролю за ними, відовідальності за підтримання міжнародного миру і стабільності, висловити готовність на основі перебігів з державами — суб'єктами колишнього Союзу РСР, і з членами міжнародного співтовариства вирішувати у перехідний період всі питання, що стосуються в разі прийняття міжнародних зобов'язань.

8. Негативно обмінятися позовними представництвами РРФСР і України на постійного інформувати сторін і проведення консультацій.

Віце-президент
Російської Радянської
Федеративної
Соціалістичної Республіки
О. РУДКО

Голове Верховної Ради
України
І. КРАВЧУК

28—29 серпня 1991 року

Депутатський форум

ЧЕРЕЗ ЧЕРНІ ДО КОНСЕНСУСУ

ХРОНІКА ДУМОК І ПОГЛЯДІВ

Якщо характеризувати електростанцію Києва, які приїхали 28 серпня під стіни Верховної Ради республіки висловити свою точку зору на характер відносин між Україною і Росією, то він ковався з між гаслами «Україна — без Москви» і «Єдиний Єдиний», від обурення та негідного суду до загальної єйфорії задоволення.

А почалося все з того, що заступник Верховної Ради Союзу чи не на найважливішій миті — виступив-таки А. Лук'янова — було переважно екстремним повідомленням на екрані телебачення, що в складі народних депутатів РРФСР та РСР на чолі з віце-президентом Росії Олександром Руцьким. Зайшло, що викликало турботу як керівництва республіки, так і широкого громадського резонансу. Українсько-політичних організацій. Адає сталося це після того, як П. Волянко, прес-секретар президента Б. Єльцина, заявив у разі виходу республіки зі складу Союзу можливі проблеми з остаточно виключенням дії кордонів між ними. Україна тоді потрапила до тих республік, що остаточно картка з кордонами між ними, на погляд Б. Єльцина, закінчилася невизначеністю.

Першою зі своєю очікуваною висловленою виступила опозиція. Що трапилося? Чи не викликає приїждження делегації? І який її статус? Якщо це просто візит демократичних депутатів, то нічого страшного не переживає. Але якщо це офіційна делегація, то тоді чому вона приїжджає без попереднього узгодження візиту з Міністерством закордонних справ незалежної держави України? Щось це дуже схоже на емісарів Троцького, які вже приїжджали в 1918—1919 роках. Раді і всім уже відомо, чим це для України скінчилося. Врештотехи державності, незалежності і примусових насильств з боку радянської держави.

Турбота за долю України. І незалежності стосуються найбільшій і найголовнішій

спробою по Союзу — Росією, збирала на площу перед приміщенням парламенту тисячі людей. Почався митинг. Напрямок пристрастей митингів можна порівняти з тим, що з початком першої сесії, часом студентської гололоми або обговорення гололоми, збиралося чимало й українських, радянських та закордонних журналістів. Першим виступив голова парламентської Комісії у закордонних справах Дмитро ПАВЛИЧЕНКО.

У мене були сьогодні зустрічі з державними діячами та представниками зарубіжних засобів масової інформації. Вони всі так само стримані, як і представники уряду Росії про перегляд кордонів. І заявляють, що коли Росія хоче мати достатню допомогу, то вона одержить її лише в тому випадку, коли не претендуватиме на землі незалежних республік.

Ніяк нас це історична година. Конен день незалежності змінився. Україну Ми є уже сильною державою. Але ми за те щоб вирішувати всі питання мирним шляхом.

Пам'ятайте, що до нас ідуть замінені державні ділячі, відважні люди — Олександр Руцький, Анатолій Собчак, Ілля прес-секретарі Росії Зброю, то для них дуже важко собі уявити, як це так, що Київ і Одеса будуть за кордоном. І це глибоко переконаний, що здружених нас можуть лише незалежна Росія і незалежна Україна. Ми не хочемо відмовитися від свого єдиного сінопу від Росії. У нас живуть мільйони росіян, яким ми не раз уже заявляли і заявляємо: їхня культура, їхні театри завжди матимуть усі можливості для свого повноправного розвитку.

Ось у такій ситуації й опинилися очікувана делегація. Один з її членів народний депутат РСР Сергій Станіславич так пояснив журналістам мету свого візиту. — На мою думку, був дуже хороший початок: те зустріли. Ми прийняли один одного як друзів, а дипломатичні відносини тільки починають розкриватися.

С. Станіславич, зокрема, за-

Україні розпочинається негати-но. Щодо нас повідомили, що сформована делегація України від Російської Федерації Нікіти непорозуміння немає. Просто не треба ототожнювати будь-яких візитів (мається на увазі завізаві про кордонів — дат) з офіційною позицією.

Точку зору можуть бути різні. А офіційна позиція Росії формується тим людям, які мають на це спеціальні повноваження. Зокрема, сьогодні тут уже було сказано, що ніхто не ставить під сумнів право України на незалежність. І що ми розповімо нашою переговорів, це не являється попередньою однією фінальних майнових, матеріальних чи будь-яких інших претензій. Ми ведемо переговори як рівноправні сторони, що домагаються беручи при цьому до уваги, що в нас уже існує міжнародний договір між Україною і Росією. І відстоюючи, але ми починаємо це з нуля, а продовжуємо ту лінію, яка чинна Договором закладена.

А потім почалося спільне засідання гостей та Президиуму Верховної Ради України. Неймовірно журналістів на нього не пустили. І їм довелося сіти кілька годин перебувати в повному невіданні. А сторони, які зустрілися, розговорилися, тільки зрозуміли, що вони не пустили. І їм довелося сіти кілька годин перебувати в повному невіданні. А сторони, які зустрілися, розговорилися, тільки зрозуміли, що вони не пустили. І їм довелося сіти кілька годин перебувати в повному невіданні.

Не знаю, які це комунізм буде, але єдналися, що спокійним. Спершу розмова була закінчена, спокійно, а обох сторін. І ми зустрілися, і Собчак намагався, так би мовити, нивати великим імперським палцем. Одне слово, це була інтелектуальна розмовка, в якій ніхто інших визначених дипломатичних параграфів не дотримувалося, бо зустріли люди, які добре один одного знають, а дипломатичні відносини тільки починають розкриватися.

С. Станіславич, зокрема, за-

навка, що загла прес-секретаря президента Єльцина — це не позиція російського парламенту, а О. Руцького підтвердив, що вона зрештою, навіть не позиція невідомої Росії. Це, як ви знаєте, Єльцин, але ми так уже звикли, що коли говорять президент, то виступає з колективною думкою. Далі Станіславич заявив, що Росія, безумовно, визнає Україну та її право на державність, і що ніхто не перекладає Договір між нашими республіками, підписаний 19 листопада минулого року. І договір той зарплати принципам незалежності й недоторковості кордонів. Ми домовилися, що цей договір буде відправною точкою наших переговорів.

А Собчак сказав, що, можливо, треба створити якісь перехідні структури, які повинні провадити діючі розділ РСР і РСР, провадити, щоб улашки не заважали, а й не роздували інші республіки. А переговори між Україною і Росією мають проходити або в присутності представників інших республік або з максимальною відкритістю інформації, щоб ні в кого не виникло підозр, що хтось хоче домовитися за їхніми спинами.

А як бути з ядерною зброєю?

— Наша позиція відомо: Україна має бути без ядерної, але всі питання, що стосуються ядерної зброї, як політичні — виробити «дех» над цими переговорами. Конкретне являється референдум на підтримку Акта незалежності. Тільки ця перемога — перемога над самим собою. І в разі якщо напередуми чого — за нормами ООН держава, яка проголосила свою незалежність, має ухвалити проблему кордонів з усіма судами. З Росією про відсутність територіальних претензій ми домовилися.

Отже, все вирішити референдумом?

— Ми запитували, чи готова Акт визнати нашу незалежність? Відповідь чітко ми поки що не отримали. Тож треба йти тільки конструктивним шляхом. На своїй

(Занеження на 3-й стор.)

рай
чи
сь
в
га
ема
ов
на
П
в
ин
Год
н
ь, з

НІЖ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ, У

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ Л. КРАВЧУКА

ти. Це та-
нашою
пробле-

порушена
що до тих
відно-
закре-
уренка?

до мене
виріш-
які бу-
ЦК КПРС
України, я
прокурору
кримі-
Але саме по
ситуа-
широке

ли
неза-
І ви
вам, що
були
людей
справи? В
значились
ером.

том, що
право-
кстати,
Уставе Ор-
Нашої
призна-
когда она
включенні
другі го-
м'янем н с
оценити
акт пар-
но о при-
дип-
енний бу-
осле ре-
и, якщо
у, нуж-
ся к ре-
А се-
скон-
на вно-
нах, на
включенні
перестали
вмес-
заседи са-
не неза-
Више це
нет н

Я тож
е, що бы-
Одні го-
Другі
номером
прове-
сно од-
пуча,
годов-
я висту-
независ-
е, он был
рательно.
которые бы-
вонце, что
наша имеет
непользо-
убежден,
накой тре-
обяза-
использо-
о, я не
спаска лю-
вом ре-
но толь-
но вооб-
х ступе-
ли этот
мет.

Пред-
просьба
ачную по-
работат
по отно-
ого дого-
самая горя-
Советском

та, что
быть рабо-
оговором
После ре-
ности от
и опреде-
ко к Со-

висту-
ого парла-
України,

не мають таких повноважень, як у мене його немає. Але у зв'язку з тим, що цей рік — рік сторіччя українців, які переселилися до Канади і в інші країни, то я, звичайно, мав би бажання відвідати цю країну, в тому числі поспілкуватися і з українськими організаціями за кордоном.

Запитання: Пане Кравчук, недавно пішли чутки, що ви або вже вийшли з партії, або скоро плануєте це зробити. Скажіть нам, це правда чи ні? І друге питання. Україна проголосила свою незалежність, треба з'ясувати економічну ситуацію. Яні зв'язки ви пропонуєте для України з іншими державами?

Відповідь: Я оголосив свою позицію відносно свого перебування в ЦК КПРС, в Політбюро і в ЦК Компартії України. Відносно членства в партії вважаю за непотрібне оприлюднювати це. Тому що людина, вступаючи до партії, подає заяву до секретаря первинної партійної організації, а не на якихось мітингах, і не у Верховній Раді. Значить, вона так само має і виходити з партії, подавши відповідну заяву секретареві первинної партійної організації.

Я подав таку заяву своєму секретареві первинної партійної організації після розмови з генералом Вареником 19 серпня, тому що зрозумів, що він виступає не тільки від військ, а перш за все, від КПРС. Це фактально — справа. Внутрішня, ідеяна політика в тому, що коли все спокійно в суспільстві, коли партія не воює, коли партія знаходить взаємке розуміння, навіть перебувають на різних точках зору, тоді не є небезпечною для керівника держави бути членом якоїсь партії. А коли йде війна, коли партія приймає незалежні рішення, коли вони, ці рішення, приймають попри закон, попри Конституцію, Голова Верховної Ради не може бути членом партії, тому що на нього лягає вина за ці рішення, і він, хоч не прямо, але може бути причетний до того.

Ну і третє. Останній рік, як ви пам'ятаєте, я весь час виступав на пленумах ЦК Компартії України, на Політбюро, на з'їзді, особливо на другому етапі, наповнюючи, що Україна повинна мати свою комуністичну партію, українську, незалежну за своєю програмою, своїм статутом і своєю власною позицією, і що ця партія має захищати демократичні засади і засади суверенітету. Останній виступ на пленумі не знайшов абсолютно ніякої підтримки моєї позиції, і за непрактично ніхто не проголосував за складу Центрального Комітету.

Таким чином, КПРС, за моїми переконаннями, не є партією на Україні, Україна може мати свою партію, в тому числі, я підкреслюю, і демократичну партію з соціалістичними платформами. Це справа і право кожної цивілізованої держави дозволяти мати партії з різними програмами, з різними поглядами. Рядовий член партії може зараз знайти свій вибір і перейти або в інші партії, або

лишити партію, або бути членом тієї партії, яка є.

Зараз треба поставитися з розумінням до членів КПРС, я б сказав, врятувати чесних людей. А вони є і дуже багато, які не були причетні до того, що діялось, що творилось. Треба їх зберегти і виявити до них повагу, людяність, їм потрібно допомогти не тільки в тому, щоб зорієнтувати в цій ситуації, як себе вести, а й забезпечити їм всі «м'ядяні» права. Це дуже важливо.

Ось зараз уже надходять і такі запитання. Ну, скажімо, ми тимчасово припинили діяльність Компартії України. А там тисячі людей працювали в військові. Одні вже подають заяви, хтось хоче влаштуватися десь на роботу. Як бути з тими тисячами людей? Що, може, стати на шлях якоїсь помсти? Це було б просто аморально. І в політичному розумінні могло призвести тільки до конфронтації. Тому що помста завжди народжує гнів, а це може призвести до важких наслідків. Оголосивши, що Україна стала на шлях незалежності, з самого початку свого життя маємо засвідчити, що це держава гуманізму, держави демократії, права. І в цій державі права і свободи відстоюватимуться і захищатимуться і невинні люди не можуть в якому-то постраждати. До невинних людей не можна навішувати ярлики, бо це шлях безвихідний.

Тепер про економічні зв'язки з іншими країнами. Коли всі держави, або частина держав, визнають Україну як державу, тоді зв'язки стають на рівень державних. Сьогодні поки що ми маємо зв'язки на рівні підприємств, кооперативів, асоціацій і все таке інше. Але вже і зараз є, наприклад, добрі повідомлення, що пройшли дві делегації, які ми проголосили, а вже до нас надходять дуже багато цікавих пропозицій, які охоплюють десятки мільярдів доларів. Тобто вже в цьому плані економічний світ відповів на арагування.

Запитання: Шановний Леоніде Макаровичу, на зустрічі з іноземними журналістами, звіт про яку був надрукований 24 серпня, ви заявили. Цитую: «Мені було навіть конкретне запитання, як ви ставитесь до того, що закривають газети, телевізійні канали. Я прямо відповів, що цього не можна допустити. Ми на Україні цього ніколи не допустимо, поки буде та влада, яка є сьогодні. Що не можуть бути демократичними дії, коли все починається з заборони права на слово». А вчора було зупинено випуск чотирьох республіканських газет, і мільйони передплатників, зокрема, не отримали матеріалів сесії. То чи означає це, що на Україні вже немає тої влади, чи це розпорядження якесь ініціативне? Власне, хто дав квівзую зупинити випуск газет, бо в указі цього ж немає.

Відповідь: Я хочу відповісти на це запитання таким чином. По-перше, я не відступаю від того, що я говорив в інтерв'ю, і не відступаю. Тоді, коли було це інтерв'ю, цей переворот, як кажуть, ще не завершився. І ми зовсім не знали, хто до нього причетний. Тепер з'ясувалося, хто є до нього причетним. Зараз зрозуміло, що керівні органи ЦК КПРС і республіканські органи мають до цього відповідну причетність. І вчора на Президії ми вирішили питання не закрити газети — це дуже суттєвий елемент — а вирішити припинити дію Компартії України тимчасово, як і ті органи, яких компартія є засновником. Для чого? Для того, щоб визначитися. Це зовсім не означає, що газети перестануть зовсім виходити. Якщо, скажімо, я сьогодні можу відповідально сказати для вас, що наше українське телебачення і радіо не передає жодної інформації на підтримку ГКЧП, я не знаю, як поступали газети. Одні надрукували матеріали ГКЧП без коментарів, другі з коментарями, але були такі, які більше нічого не писали: ні за, ні проти. Але ж знаходили відповідних людей, які давали їм інтерв'ю, що це потрібно підтримувати і розвивати.

Мають зібратися колективи, бо вони добре знають, хто є хто, визначитися з газетою, визначитися із її спрямуванням, зробити належні документальні оформлення і звернутися до відповідних органів. Звернутися, і, будь ласка, випускайте собі газету.

А, скажімо, вже сьогодні сказав, що газета «Сільські вісті» нічого такого не друкувала. Там провели збори, газета стала незалежною, у неї два мільйони підписувачів, то нехай виходить, тут немає ніяких проблем.

Тобто я хочу сказати, що ми не закрили газети, а ми тільки зупинили їх випуск, і потім, коли все стане на свої місця, буде визначено ставлення і до колективу, і до газети.

Запитання: Після свого візиту до Києва, колишній Президент США Річард Ніксон, повернувшись додому, дав вам високу оцінку як політику, оскільки вам вдається зберігати добрі стосунки і з Ельциним, і з Горбачовим, не дивлячись на тогочасну гостру конфронтацію між ними. Нині, після останніх драматичних подій, союз Ельцина і Горбачова зміцнився. Хотілося б почути вашу думку: наскільки ускладнилося ваше становище у відстоюванні національних інтересів України?

І друге, коротеньке запитання, відносно прокурора Потебенька. Головиним завданням прокурора являється нагляд за законністю. Відбувся черговий, фашистський путч. Яка ж його роль у цій своїй діяльності? Чи несе він відповідальність, а він повинен її нести, оскільки не реагував на порушення Конституції і Закону?

Відповідь: Я не думаю, що моє становище після того, що сталося в Москві, і мої стосунки на фоні того, що відбулося в Москві, ускладнилися. Якщо стосунки й ускладнилися, то не через те, що сталося в Москві, в через те, що сталося 24-го в Києві, коли Україна проголосила повну незалежність. І реакція відповідна: заява прес-секретаря Ельцина про це засвідчила.

Відповідь: Я вже частково

Ну, а якщо щось ускладнилося, то немає якихось надзвичайних ситуацій. Є певна позиція моя, є їхня позиція. Я запитую весь час Бориса Миколайовича: він за федерацію зараз? Він каже, що на цьому етапі потрібна федерація. Я продовжую стояти на тому, що це — безвихідь, це нереально, просто нереально. Є інші можливості, історія знає ці можливості. З тим, що Україна є багатонаціональною, не можна не рахуватися, і не потрібно порівнювати, скажімо, з Швейцарією чи Штатами. Це зовсім інші речі. Коли так кажуть, то це просто обдурювання, тому що у нас є національний фактор, і він має лежати в основі вирішення питання буде це федерація чи конфедерація.

Шість років показали, що іншого просто немає. Тому я думаю, що наші стосунки будуть залишатися толерантними, вони базуватимуться на принципових позиціях. Ми будемо відстоювати свою, Борис Миколайович — свою, Михайло Сергійович — свою, будемо зустрічатися, будемо спілкуватися, тому що в політиці не може бути такого: посварилися й розійшлися. Такий підхід — не є політикою, це ж не особисті справи, це справи, за якими стоять мільйони людей, і ми будемо вирішувати разом.

А про Потебенька ми домовилися таким чином, що запросимо його на Президію і все обговоримо. Що стосується пророчого особисто, то, звичайно, він не брав і не міг брати участі в державному перевороті, як і ніде й не висловлювався з цього приводу. Але це його обов'язок заявити про те, чи є порушення, чи немає і сказати публічно. Але ви мені скажіть, будь ласка, хто 19 серпня поспішив про це сказати? От я для того, щоб все з'ясувати, попросив наше телебачення: дайте мені, будь ласка, список прізвищ керівників різного рангу, які 19 серпня звернулися до телебачення з проханням надати їм телеекран. Кажуть: таких не було. Я попросив дати мені список до 20-го. Кажуть: і 20-го не було, а вже 24-го стояли в черзі. Так що, тут, знаєте, все має бути по правді, тому що кількість героїв зараз буде збільшуватися.

Я хочу вам навести такий приклад. У 1917 році в Ленінграді, кажуть (істориків це цього не довели, але кажуть), що штурмували Зимовий палац п'ять тисяч солдат. У 1961 році в списку було 30 тисяч, а в 1980 році — 67 тисяч. То я переконаний в тому, що списки героїв, які виступили проти ГКЧП, через рік складатимуться томи. Твк що який усе буде на правді.

Запитання: Які офіційні підтвердження дані українським урядом про ядерну зброю, котра знаходиться на українській території? І як ви думаєте, яким шляхом Україна повинна здійснити сьогодні власні ядерні принципи Декларації про суверенітет?

Відповідь: Я вже частково

відповідь на це
для того і ут-
воримо завтра
значимо поса-
гого, щоб во-
військовими
оборони СРСР
валн концепції
них сил. Нап-
суки при цьо-
ти поетатимим
ви знали: війсь-
ня, що знахо-
раїні, — це в-
дуже величез-
ли. Це люди
будь-яка нег-
женість або по-
же викликати
дії, в тому ч-
протилежні на-
Це війська б-
ні, і ми муси-
ватися.

Запитання: Я як вилен сизатні ку 19-го Гол- обласної Рад- пугатів Вячес- зробив заяву протн ГКЧП ню.

Відповідь: Я це Українськ- а якщо брати н- виступили н- ском знаменн- про свою пози-

Продовження Якого проанал- як Голова В- України сприя- всіх вимог, як- ціонально-виз- раїни, окрім с- шу відставку, чи поставе це- ня ще рвз на- му? Янцю це- жує, то як ви- шанси на мож- люю, можливі кандидатом у- раїни?

Відповідь: І- зараз прогнозу- си. Про ці шан- зати тільки ви- ду я висувати- туру, це вже- Я ніде не заяв- збирался нег- свою кандида- кандидата в Ч-

Запитання: ровичу, що о- від телебаче- як відомо, ві- герв'ю не тіль- ському телеба- ли інтерв'ю. Це- лебаченню. Пр- Інського теле- змогу бачити- цього інтерв'ю- няли спеціаль- на Москву. Гл- ми «Час» ін- терв'ю в усіх- який, безпереч- тує вас. Чи з- гест Централ- ченню з цього- і друге запі- го грудня, як- ри Президент- шого грудня- привоуд того, незалежного- бути. Чи не буд- бутими претен- Президента ор- невідомо що: б- якої держави з- устроєм.

Відповідь: П- ось воно на чо- ках, і я там в- мо, таке: «Ми- тити при люб- вах, чтобы в- структури вл- структури, ко- створили вие- закона, которі- стать над зан-

«ВІДПІ МЕТРИЧНИК БЕЗПЕЖНОСТІ УКРАЇНИ, ПІДПІСАНІ НА ПІНЕМАСЕ»

(Закінчення)

Початок на 4-й, 5-й стор.)

такого стану, щоб на території України були підтримані, які ні ні підтримували. Застіяння: Шаповалів Леоніда Макаровичу. Кісвом апорто хопить, чутин про те, що у нас у місті другий день на нелегальному становий прохощить Пшемку ЦК Комітету України. Яншо ці чутин підтримувати, то як він до цього ставляється і яншин будуть ваші дії як Голови Верховної Ради?

Відповідь: Справа в тому, що сьогодні Центральний Комітет не може прохощити Пшемку, тому що партія тамчасово не існує до з'ясування ситуації згідно з нашим Указом.

Отже, це буде порушення Указу. А коли буде порушення Указу, то ми запитали, як ось юристи, які повинні дати тумачення цьому, і будемо відповісти діяти. Яншо Пшемку, скажімо, відбувався вчора, до нашого рішення, до нашого Указу, то тоді це віл має на це право.

Відповідь: Ми ставляться Президи до акту внаслідок своєму засіданню Степана Хмара? **Відповідь:** Бачте, Президи мого зробити а дих умовах, що вона змогла зробити. Ні більше, ні менше. Інших прав у Президи не було. Ми мали на повсякдені, щоб не перевищити своїх повноважень, і з'являлося таке рішення. Але Степан Ількович з ним не погоджується. А якщо він не погоджується, то у нас це питання ще не завершено. Сесія Верховної Ради, як починається третєго вересня, я вважаю, має повернутися до цього питання. Президи повинна поінформувати сесію, що прийняла таке рішення, а Степан Хмара з ним не погоджується. Отже, це означає, що ми маємо розглянути це питання це раз на сесії.

Застіяння: Есть ли у вас наліна-нібудь інформація о каких-то других действиях

коммунистического руководства?

Відповідь: Ви знаєте, у мене є дуже багато інформації. Але, оскільки це питання надто серйозне, воно відразу зачіпає людину. Ці сім'ї, діти, сьогодні дати односторонню оцінку цьому, що я можу, тому що ми й утворили комісію в складі 21 депутата, щоб усе з'ясувати. Народний депутат Гайдарівський омоволює комісію, ій доручено разом з органами правосуддя асе вивчити, зробити висновки, які тільки цього можна буде щось говорити і висловити.

Тому що сьогодні, якщо ми будемо розмакувати щобоволює, і стивати голові людям до з'ясування причетності чи непричетності кожного, це може загострити ситуацію надзвичайно. Це ж не просто одна людина, це сотні, навіть тисячі людей. Щоб нічого не зацифувати упередньо, ми маємо стояти на законі і тільки на законі.

Чим я лінаюся як людини, так те ж, що за час, коли є в Головою Верховної Ради, ми ніколи не дозволили вибачатися перед матір'ю, перед батьками, які живуть на Україні, за те, що ми не зберігли їхніх дітей, що вони загинули марно. Кроа на Україні не пролилася.

Застіяння: Есть ли в Украине возможность повторения сценария медресе-публиканского иризаия в Котласе? Я німаю а аду, то, що а зот момент а Крымі соборается подпіся о необходимости присоединения к России.

Відповідь: Значально, тут небезпека є, але ми стоїмо ось на чому. Від людей, які живуть на українській землі, українці, росіяни, угорці, болгарі, поляки, євреї — є людьми, для яких земля України є їхньою рідною землею. Ми заявляємо і заявляємо, що ніколи не допустимо ніяких найменших утискань їхніх інтересів і в політичному, і в культурному, і в економічному житті. Це перше. Друге, я вважаю, що українська земля є багата, плодюча, потенціал у нас досить серйозний з точки зору науковий, культурний, і що жити на Україні для кожного є щастям, і працювати, і творити, і вивчати, і омоволює а загальне благо, незалежно від національності. Цю політику ми будемо провадити, самоналіи меншості, які живуть на Україні, і сказати про це це раз. Люди боються: мовляв, що це сталося. Один накути, що це біда зліва, інші накути: це біда справа. Ми скажемо про те, що сталося, це добра справа, і що та держава, яка була багатовікова сією душою, політично, економічно засади, буде відстоювати інтереси людини незалежно від національності, таритивності, права людини, громадянського права. Зараз треба тільки запозитися. Знаєте, час такий складний, люди мають підстав налякати, що ситуація загострюється. Але треба зупинити рухання. Мені абсолютно не подобається те, що знову ж такі повернулися до пам'ятників. Це має бути зроблено за замовляння моральними нормами. Ми сьогодні на Президи доручили комісії Леся Степановича Тапкова ось ж тини внаслідок цього проблему а русо записати і а русо записати. Щоб не було авандальзму, щоб це не було стилією, щоб вирішення цих питань йшлося за нормами моральності, доброті, а за нормами моралі і закону. Лі Тапков внаслідок такої пропозиції на Президи, і ми, а дучим, і обговорили, а ми відповіли роз'яснення місцевим органам влади.

Застіяння: Леоніда Макаровичу! Ще одне запитання про створення Збройних Сил

України. Чи є у вас якась інформація про реалізацію військових на постанову про підпорядкування Збройних Сил СРСР території України? Висловити Верховній Раді, створення національної гвардії? Я ставлю це питання тому, що через нашу загату до Верховної Ради звертаються аоїни мотострілецького дивізію зі своєю прохобовою.

Річ тому, що дивізію передислоковано а Чехословаччину на Україну. Прошій видів, залишилися лише військові частини з високим армійським значенням, які б бубо підпорядковані КДБ СРСР. 19 серпня ці дивізія одержала наказ привести частини до бойової готовності, хоча кожен БТР не аїшов а територію своєї частини. Потім прийшло розпорядження про реформування цієї дивізії. До сьогодні ми говорили про те, а яких умовах знаходяться наші солдати, офіцери, про сім, що живуть а таких умовах. Коли ці дивізія буде реформована, люди зовсім залишаться без роботи. Нелегитимі дивізія сослужилого армії, підпорядковані Верховній Раді України, і, можливо, навіть уійти до національної гвардії. Чи не заважає це, а таких ситуацій треба втручати оперативно і може навіть ратувати такі частини, які хочуть залишитися незалежності України?

Відповідь: Я згоден з тим, що тут нам треба діяти дуже оперативно. Тому я й сказав, що думаю післязавтра зібратися а русо намоволює тини військових озвирт. Справа в тому, а ми маємо в риторії України три військові озвирт, флот, авіаційні війська, прикордонники, є цілий ряд армій, які мають центральне підпорядкування. Тобто аоїни тільки оперативно по підпорядкованим озвиртам, а прямо а Міністерству Оборони. Генеральний штаб омоволює. Тому треба зібратися, порадитися, які дії мають бути, треба уточнити склад військ

у нас. Треба вивчити саос ставлення до цієї військовий військ, які внаслідок а країні, скажімо, а Німеччині на ірарату. Треба подумати про штатну структуру військ, які буті а конституційним, озборенням. Це ж не просто так, перш ніж сказати, а яке можна арау буті головномомандувачем. Це не так просто. Ось приклад. На Україні не виробляється модног автомата чи навіть пістолета. Це ж усе робилося в оїній державі за розподілом іас, перш ніж усього цього. То як же сьогодні а дим буті? Головні питання ми маємо сьогодні такі: треба засудити всіх офіцерів, військомослужбовців, солдат, що ми знаємо їхні прохоби, що ці питання мають вирішуватися, що статус буде визначений, що ми, коли будемо це вирішувати, остаточно визначимося, і першими діями нашіми будуть соціальні запис офіцерів, усіх військомослужбовців. Але армія має буті армією босатною і морально відповідалою а свої чини, за свої дії перед своїм народом. Тобто це питання треба вирішувати серйозно і в комплексі, не поспішаючи.

У мене є інформація, що сьогодні можуть буті біженці військові. Скажімо, українці, які служать за межами України, хочуть вже а свої сигнали, перейти на Україну. А це — люди зі зброєю. Щоб тут було дуже спокійно, треба грамотно анушувати ці питання, тому що тут можна допустити серйозні помилки. Хто у нас займався військвою інформацією, а Голова, ніто конкретно не займався. Все ж управління велоса є а України. Тобто що роботу поробив розумно а нула.

Я хоту подякувати вам за зустріч і побажати аси успіху а роботі.

Матеріал прес-конференції підготував Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ, Володимир СКАЧКО.

У НАШІ ЄДИНА НЕЗБІГНАЛЬНА ВЕСНА ТРИВОГ НАШИХ МІТИНГІВ ДОНЕЦЬКУ

Ніщо тут не трапляється, ні невдачі, а саме існує і брешуть у відомості, що на Україну вилетіла делегація депутатів Російського і Союзного парламентів. Оправдані з'являється і допів їхня дилігії і відерго великодержавні виступи озирем парламентаріїв СРСР і заява ір-секретаря Президи. Пріє, і це багате чого, що пріє, ми аобічно загрозую щобоволює непричетності незалежності України.

Ось що сказав а цього привоу голова Полтавської місцевої Ради народних депутатів А. КУРОВА:

— Люди йдуть, доводити безперестану, що означає цей прихід: тиє, спроба агітаційно-пропагандистська. На відповід таєрда міська Рада поспішно підтримує Акт проголошення незалежності України. Про це ми маємо повідомити телеграмом Верховну Раду.

Надвечір біля стадіону «Ворскла» зібрався мітинг на підтримку дії місцевої Ра-

ди та Верховної Ради України.

Питань на мітингі було багато, які відповідей, але лейтмотив усіх виступів асний і твердий — незалежна Україна. Пріє, сподіваємся, ситуації, немов реінтеграція, не світлілий і відсутності конкретних заходів. Адеж заклинаю, ми заявляємо і заявляємо, що ніколи не допустимо ніяких найменших утискань їхніх інтересів і в політичному, і в культурному, і в економічному житті. Це перше. Друге, я вважаю, що українська земля є багата, плодюча, потенціал у нас досить серйозний з точки зору науковий, культурний, і що жити на Україні для кожного є щастям, і працювати, і творити, і вивчати, і омоволює а загальне благо, незалежно від національності. Цю політику ми будемо провадити, самоналіи меншості, які живуть на Україні, і сказати про це це раз. Люди боються: мовляв, що це сталося. Один накути, що це біда зліва, інші накути: це біда справа. Ми скажемо про те, що сталося, це добра справа, і що та держава, яка була багатовікова сією душою, політично, економічно засади, буде відстоювати інтереси людини незалежно від національності, таритивності, права людини, громадянського права. Зараз треба тільки запозитися. Знаєте, час такий складний, люди мають підстав налякати, що ситуація загострюється. Але треба зупинити рухання. Мені абсолютно не подобається те, що знову ж такі повернулися до пам'ятників. Це має бути зроблено за замовляння моральними нормами. Ми сьогодні на Президи доручили комісії Леся Степановича Тапкова ось ж тини внаслідок цього проблему а русо записати і а русо записати. Щоб не було авандальзму, щоб це не було стилією, щоб вирішення цих питань йшлося за нормами моральності, доброті, а за нормами моралі і закону. Лі Тапков внаслідок такої пропозиції на Президи, і ми, а дучим, і обговорили, а ми відповіли роз'яснення місцевим органам влади.

Чим відрається мудра людина від розумного? Розумна — зробить помилку і виправить її, мудра — помилку не робить.

Будьмо мудрим!

Григорій ГРІНЬ,
головний кореспондент
«Голосу України».
Полтава.

На центральній площі Донецька пройшов організований Руском мітинг. Люди обурені, роздвоєні, змисом, останніх кілька прес-секретаря Президи Росії та мера Москви, у яких йшлося про територіальні претензії Росії на незалежну Україну. Хід мітингу поназав, що необхідно заяван представників російського керівництва не тільки

загострюють відносини між суб'єктами колишнього Союзу, але й можуть привести до розколу в таборі демократів, чим безумовно спробують скористатися прокомуністичні настрої сил в обох республіках.

Надвечірній події останнього тижня суттєво змінили ставлення населення Донецьчини до української державності. Все більше жи-

ЗВЕРНЕННЯ

Рівненська обласна Рада народних депутатів висловлює співчуття і співпереживання великоддержавній, ірперської і відерго націоналістичній поліції окремих півдери Російської імперії, які публічно заявляють про територіальні претензії до України, сіють розбрат і недовіру між українським народом, що прожизняють на території суверенної і незалежної Української держави. Народні депутати обласної

Ради вважають неприпустимим подібний захід як такий, що спрямований на порушення територіальної цілісності України, втручання в її внутрішні справи, розвалювання міжнаціональних відносин. Ці заява суперечать Акті проголошення незалежності України, нормам міжнародного права, а також численному між Україною та Російською Федерацією договорам, а зому визнані недоторкованими існуючі між республіканськими

кордонами. З'являючись до всіх жителів Рівненської області, обласних Рад народних депутатів України, ми висловлюємо во рішуче протест щодо виявлених переступів а бокую рад керівників Росії та заклинаємо всіх нас обов'язати на підтримку проголошення Акта незалежності України, території якої є невідчуженою і недоторкованою. Рівненська обласна Рада народних депутатів.

